

PORTUGALIA

Informacja o sytuacji gospodarczej i stosunkach gospodarczych z Polską

INFORMACJE OGÓLNE

Powierzchnia	92 090 km ²	
Ludność	10 355 493	
Głowa państwa	prezydent Marcelo Rebelo de Sousa	od 9 marca 2016 r.
Premier	António Costa	od 26 listopada 2015 r.
minister nauki, technologii i szkolnictwa wyższego	Manuel Heitor	od 26 listopada 2015 r.
minister gospodarki	Pedro Siza Vieira	od 15 października 2018 r.
minister spraw zagranicznych	Augusto Santos Silva	od 26 listopada 2015 r.
Ambasador Republiki Portugalskiej w RP	Luís Manuel Ribeiro Cabaço	od 17 stycznia 2019 r.
Ambasador RP w Republice Portugalskiej	Jacek Junosza Kisielewski	od września 2016 r.
najbliższe wybory parlamentarne	2023 r.	

1. Podstawowe informacje

Portugalia jest republiką półprezydencką. Głową państwa jest prezydent, który powołuje premiera i pozostałych członków rządu. Ostatni, 21. Rząd Konstytucyjny Portugalii, został powołany 26 listopada 2015 r. jako rząd mniejszości Partii Socjalistycznej (PS), kierowany przez premiera António Costę. Rząd jest popierany przez Blok Lewicowy (BE), portugalską Partię Komunistyczną (PCP) i Partię Ekologiczną "Zieloni" (PEV). Władzę ustawodawczą sprawuje Zgromadzenie Republiki – jednoizbowy parlament, złożony obecnie z 230 członków, wybieranych w wyborach powszechnych na 5-letnią kadencję.

Ostatnie wybory parlamentarne odbyły się 6 października 2019 roku. Wybory wygrała Partia Socjalistyczna, uzyskując ponad 36-procentowe poparcie i zdobywając 106 miejsc w Zgromadzeniu Republiki. Partia nie będzie jednak posiadać większości parlamentarnej. Drugie miejsce zdobyła Partia Socjaldemokratyczna (PSD), która uzyskała 77 mandatów (27,90% głosów). Był to zarazem najgorszy wynik PSD w wyborach parlamentarnych od 1983 roku. Z kolei Blok Lewicowy uzyskał 12 miejsc w parlamencie (o 7 mniej niż w wyborach z 2015 roku). Pojedyncze miejsca zdobyły także partie proekologiczne.

MINISTERSTWO ROZWOJU

Republika Portugalska jest podzielona na 308 gmin, które dzielą się na 3092 sołectw. Z prawnego punktu widzenia jednostkami administracyjnymi kraju są rząd oraz na poziomie lokalnym – gminy i sołectwa.

Portugalia jest członkiem Unii Europejskiej od 1 stycznia 1986 r. Ponadto 26 marca 1995 r. przystąpiła do strefy Schengen, natomiast 1 stycznia 1999 r. do strefy euro. Jest także członkiem takich organizacji i instytucji międzynarodowych jak: Rada Europy, NATO, OECD oraz WTO.

Portugalia jest krajem rozwiniętym, o wysokim dochodzie narodowym. W 2017 r. PKB na mieszkańca wyniosło 77% średniej UE28 (wzrost z 75% w 2012 r.), natomiast w 2016 r. wskaźnik HDI wyniósł 0,843 (41. miejsce na świecie). Według danych OECD PKB Portugalii wg parytetu siły nabywczej do końca 2018 r. wyniosło 32 554 USD na mieszkańca. Z kolei raport „Global Competitiveness Report” na lata 2014-2015, opublikowany przez Światowe Forum Ekonomiczne, umieścił Portugalię na 36. pozycji w indeksie gospodarczym.

Większość przemysłu, przedsiębiorstw i instytucji finansowych koncentruje się w obszarach metropolitalnych Lizbony i Porto. Okręgi Setúbal, Aveiro, Braga, Coimbra i Leiria są największymi ośrodkami gospodarczymi poza tymi dwoma głównymi obszarami.

Portugalia jest jednym z krajów o najniższym PKB per capita w Europie Zachodniej. Mimo to państwo to jest wysoko notowane pod względem poziomu życia. W 2005 r. raport „Economist Intelligence Unit” umieścił Portugalię na 19. pozycji pod względem jakości życia na świecie, wyprzedzając inne zaawansowane gospodarczo i technologicznie kraje, takie jak Francja, Niemcy, Wielka Brytania i Korea Południowa, jednocześnie będąc dziewięć miejsc za sąsiednią Hiszpanią.

Średnie wynagrodzenie w Portugalii wynosi obecnie ok. 910 euro miesięcznie, a płaca minimalna gwarantowana prawnie wynosi 580 euro miesięcznie (jest ona wypłacana 14 razy w roku).

W 2008 r. gospodarka portugalska doświadczyła najpoważniejszej recesji od lat 70-tych, co spowodowało konieczność wsparcia finansowego dla kraju ze strony Komisji Europejskiej, Europejskiego Banku Centralnego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego. Pakiet ratunkowy, uzgodniony w 2011 r., wymagał od Portugalii wprowadzenia szeregu środków oszczędnościowych w zamian za wsparcie finansowe w wysokości 78 mld EUR. W maju 2014 r. Portugalia wycofała się z udzielanej jej formy wsparcia finansowego, jednak potwierdziła swoje zobowiązanie do utrzymania kierunku i tempa reform. W momencie zakończenia procesu ratunkowego gospodarka zmniejszyła się o 0,7% w I kwartale 2014 r., natomiast bezrobocie, choć nadal na wysokim poziomie, zmalało do 15,3%.

Pod koniec czerwca 2017 r. Międzynarodowy Fundusz Walutowy opublikował raport aktualizacyjny na temat stanu portugalskiej gospodarki z silnymi perspektywami krótkoterminowymi oraz wzrostem inwestycji i eksportu w poprzednich latach. Z powodu nadwyżki budżetowej w 2016 r. Rada Unii Europejskiej podjęła w czerwcu 2017 r. decyzję o zakończeniu procedury nadmiernego deficytu, nałożonej na Portugalię w grudniu 2009 roku. System bankowy stał się bardziej stabilny, choć nadal występowały problemy związane z kredytami oraz zadłużeniami przedsiębiorstw. MFW zalecił pracę nad rozwiązaniem tych problemów, aby Portugalia mogła przyjąć więcej inwestycji prywatnych.

Do głównych przedsiębiorstw państwowych należą m.in.: Águas de Portugal (dostawca wody), Caixa Geral de Depósitos (bankowość), Comboios de Portugal (koleje), Companhia das Lezírias (rolnictwo) i RTP (media). Niektóre były podmioty państwowe są zarządzane przez państwowy holding Parpública, który jest udziałowcem kilku przedsiębiorstw publicznych i prywatnych. Wśród byłych przedsiębiorstw państwowych, które zostały niedawno sprywatyzowane, są: CTT (usługi pocztowe), TAP Portugal (linie lotnicze) i ANA (lotniska).

Spółki notowane na giełdzie Euronext w Lizbonie, to m.in.: EDP, Galp, Jerónimo Martins, Mota-Engil, Novabase, Semapa, Portucel Soporcel, Portugal Telecom i Sonae. Należą one do największych przedsiębiorstw w Portugalii pod względem liczby pracowników, dochodu netto lub udziału w rynku międzynarodowym. Euronext Lisbon jest główną giełdą papierów wartościowych w Portugalii i jest częścią NYSE Euronext – pierwszej światowej giełdy papierów wartościowych. PSI-20 jest najbardziej selektywnym i szeroko znanym portugalskim indeksem giełdowym.

2. Sytuacja gospodarcza

PODSTAWOWE WSKAŹNIKI MAKROEKONOMICZNE

Wskaźniki/Rok	2015	2016	2017	2018	2019*	2020*	2021*
PKB (w mld EUR)	179,809	186,480	194,613	201,612	-	-	-
PKB na 1 mieszkańca (w EUR)	17,400	18,100	18,900	19,600	-	-	-
PKB (wzrost w %)	1,8	1,9	2,8	2,4	2,0	1,7	1,7
Deficyt lub nadwyżka budżetowa (% PKB)	-4,4	-2,0	-3,0	-0,4	-0,1	0,0	0,6
Dług publiczny (% PKB)	128,8	129,2	124,8	122,2	119,5	117,1	113,7
Inflacja (HICP w %)	0,5	0,6	1,6	1,2	0,3	1,1	1,4
Bezrobocie (w %)	12,4	11,1	8,9	7,0	6,3	5,9	5,6
Eksport towarów i usług (w mld EUR)	72,647	74,619	83,098	87,873	-	-	-
Import towarów i usług (w mld EUR)	71,600	72,543	81,538	87,570	-	-	-
Bilans handlowy (towary i usługi w mld EUR)	1,047	2,076	1,560	0,303	-	-	-
Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Portugalii (w mln USD)	6 926	6 310	6 946	4 895	-	-	-
Inwestycje bezpośrednie Portugalii za granicą (w mln USD)	5 573	2 716	- 2 409	271	-	-	-

Źródła: EUROSTAT; UNCTAD (dane dot. inwestycji bezpośrednich); * EUROSTAT Economic Forecast

Od czasu przystąpienia do Wspólnoty Europejskiej w 1986 r. Portugalia stała się zróżnicowaną i gospodarką opartą w coraz większym stopniu na usługach. W ciągu kolejnych dwóch dekad rządy sprywatyzowały wiele firm kontrolowanych przez państwo i zliberalizowały kluczowe obszary gospodarki, w tym sektory: finansowy i telekomunikacyjny. Państwo przystąpiło do Unii Gospodarczej i Walutowej w 1999 r. i 1 stycznia 2002 r. wraz z 11 innymi członkami UE wstąpiło do strefy euro.

W latach 90. gospodarka rozwijała się szybciej niż średnia Unii Europejskiej, ale tempo wzrostu spadło w latach 2001 – 2008. Po światowym kryzysie finansowym w 2008 r. gospodarka Portugalii skurczyła się w roku kolejnym i popadła w recesję w latach 2011-2013, kiedy to rząd wprowadził cięcia wydatków i podwyżki podatków w celu spełnienia warunków pakietu pomocy finansowej UE-MFW, podpisanego w maju 2011 roku. W związku z tym, że gospodarka portugalska nie jest w pełni zintegrowana z gospodarką UE-MFW, w maju 2011 r. Komisja Europejska podjęła decyzję o przyznaniu Portugalii pomocy finansowej. Portugalia pomyślnie zakończyła program naprawczy UE-MFW w maju 2014 r., a ożywienie gospodarcze nabrało rozpędu w 2015 r. dzięki silnemu eksportowi i ponownemu wzrostowi konsumpcji prywatnej. Wzrost PKB przyspieszył w 2016 r. i osiągnął 2,8% w 2017 r. Bezrobocie utrzymywało się na wysokim poziomie 8,9% w 2017 r., ale od czasu osiągnięcia najwyższego poziomu 18% w 2013 r. ulega stałemu zmniejszeniu.

Według publikacji „CIA World Factbook” w 2017 r. struktura dochodu narodowego Portugalii przedstawiała się następująco: rolnictwo: 2,2%; przemysł: 22,1%; usługi: 75,7%.

Do najważniejszych sektorów portugalskiej gospodarki w 2018 r. należały: handel hurtowy i detaliczny, transport, usługi związane z zakwaterowaniem i usługi gastronomiczne (24,9% PKB), działalność związana z administracją publiczną, obronnością, edukacją, opieką zdrowotną i pomocą społeczną (19,1%) i przemysł (18,5%).

Po latach recesji gospodarczej Portugalia odnotowała w 2018 r. najwyższy **wzrost gospodarczy** od 20 lat, a dużo portugalskich przedsiębiorstw odzyskało płynność finansową i obecnie dysponuje coraz większymi

środkami na nowe inwestycje i zamówienia. Ponadto, jednostki administracji publicznej – zarówno na szczeblu ogólnokrajowym, jak i lokalnym – otrzymały wsparcie budżetowe na organizację **przetargów publicznych**.

Niewątpliwie motorem napędowym portugalskiej gospodarki jest bardzo rozwinięta **branża turystyczna**. Z liczbą ludności oscylującą wokół 10 mln Portugalia rokrocznie przyciąga 20 mln turystów z całego świata (w tym 250 tys. z Polski), a w samym 2018 r. w kraju zbudowano ponad 40 nowych hoteli. Stanowi to atrakcyjną szansę dla polskich firm budowlanych lub poddostawców dostarczających materiały budowlane. Dodatkowym obszarem, w którym przedsiębiorstwa te mogą zidentyfikować możliwości biznesowe jest **renowacja** kamienic w zabytkowych dzielnicach portugalskich miast (szczególnie w Lizbonie i Porto) – ulegających zniszczeniu w wyniku upływu czasu i masowej turystyki.

Portugalia leży na przecięciu szlaków handlowych i inwestycyjnych pozostałych rynków **portugalskojęzycznych**, z którymi Portugalia posiada szersze umowy dwustronne (np. z Brazylią dot. unikania podwójnego opodatkowania czy ochrony inwestycji). Ponadto ze swoimi byłymi koloniami (niektóre uzyskały niepodległość dopiero w 1975 r.) Portugalie łączą wielowiekowe więzi gospodarcze, które przetrwały do dziś. Kraj ten może być dla polskich przedsiębiorstw przyczółkiem do dalszej ekspansji na rynki państw luzofońskich, liczących około 250 mln mieszkańców.

Według najnowszych raportów zdolności kredytowej Portugalia oceniana jest na poziomie BBB (S&P), BBB (Fitch), BBB (DBRS) oraz Baa3 (Moody's).

PKB Portugalii wzrósł o 1,8% w I kwartale 2019 r., podczas gdy silny popyt krajowy z nadwyżką kompensuje słaby eksport netto. Wzrost konsumpcji prywatnej uległ nieznacznemu spowolnieniu, jednak wolumen inwestycji ponownie silnie wzrósł, czemu sprzyjały wszystkie główne elementy składowe. Jednocześnie zwiększył się import, co miało negatywny wpływ na wartość eksportu netto. Wskaźnik nastrojów gospodarczych (ESI) wzrósł nieznacznie pod koniec II kwartału 2019 r., ale pozostał poniżej poziomu sprzed roku. Dane wskazują, że sektor usług, a w szczególności turystyka, w dalszym ciągu wspiera ogólny wzrost, podczas gdy wyniki przemysłu słabną z powodu niższego popytu zewnętrznego.

Inflacja utrzymuje się znacznie poniżej średniej UE – w czerwcu br. spadła do 0,7 %. Oprócz ciągłego spadku cen towarów przemysłowych inflacja jest osłabiana przez niższe ceny ropy naftowej i ograniczenia regulacyjne w zakresie cen energii i transportu publicznego. Wzrost płac jest wyższy niż inflacja, ale jej wpływ na łączny popyt jest częściowo równoważony niedawnym spowolnieniem wzrostu zatrudnienia. Przewiduje się, że roczna inflacja wyniesie 0,9% w 2019 r. i 1,5% w roku 2020. Oczekiwane odbicie w 2020 r. ma być spowodowane głównie popytem, przy czym inflacja bazowa będzie nieznacznie przekraczać stopę nominalną. Ceny nieruchomości w dalszym ciągu rosną w szybkim tempie, powyżej 9% w I kwartale 2019 r., spowalniając jedynie nieznacznie w porównaniu z ostatnimi dwoma latami. Przewiduje się, że stopniowy wzrost podaży mieszkań przyczyni się do pewnego złagodzenia cen nieruchomości, ale tempo dostosowania będzie prawdopodobnie nadal powolne.

Przewiduje się, że wzrost PKB w przyszłości zmniejszy się nieznacznie, odzwierciedlając niesprzyjający wpływ otoczenia i czynników zewnętrznych. Wzrost konsumpcji prywatnej również ulegnie osłabieniu, podczas gdy prognozuje się przyspieszenie inwestycji, utrzymywane przez cykl absorpcji funduszy UE. Ponadto szacuje się, że wzrost PKB wyniesie 1,7% zarówno w roku 2019, jak i w roku 2020. Zagrożenia dla perspektyw pozostają na realne, co odzwierciedla niedawny wzrost zmienności produkcji przemysłowej kraju i bilansu handlu zagranicznego.

Handel

Do największych partnerów handlowych Portugalii pod względem eksportu w 2017 r. należały: Hiszpania (25,2% eksportu Portugalii ogółem), Francja (12,5%), Niemcy (11,3%), Wielka Brytania (6,6%), Stany Zjednoczone (5,2%) oraz Holandia (4%). Handel z innymi krajami UE stanowi 76% portugalskiego eksportu.

Główne towary eksportowe Portugalii to: produkty rolne, środki spożywcze, wino, produkty naftowe, produkty chemiczne, tworzywa sztuczne i guma, skóry, skóry, drewno i korek, masa włóknista i papier drzewny, materiały włókiennicze, odzież, obuwie, maszyny i narzędzia oraz metale nieszlachetne.

MINISTERSTWO ROZWOJU

Do największych partnerów handlowych Portugalii pod względem importu w 2017 r. należały: Hiszpania (32% importu Portugalii ogółem), Niemcy (13,7%), Francja (7,4%), Włochy (5,5%) oraz Holandia (5,4%). Import z państw członkowskich UE wynosi 76% całości importu Portugalii.

Główne towary importowane do Portugalii to: produkty rolne, produkty chemiczne, pojazdy i inne materiały transportowe, instrumenty optyczne i precyzyjne, akcesoria i części komputerowe, półprzewodniki i urządzenia pokrewne, produkty naftowe, metale nieszlachetne, produkty spożywcze oraz materiały włókiennicze.

Turystyka

W 2018 r. Portugalia odnotowała rekordową liczbę turystów – 21 mln osób odwiedziło kraj, w tym 12,8 mln turystów zagranicznych i 8,3 mln turystów krajowych. Ogółem był to wzrost o 1,7% w porównaniu do roku 2017. Najpopularniejszymi kierunkami podróży były: Lizbona, Porto, Fatima, portugalska Riwiera i Algarve. Szacuje się, że w 2018 r. w Algarve odnotowano 19 mln noclegów, natomiast w Lizbonie – 15 mln. Największą grupę zagranicznych turystów stanowili obywatele Wielkiej Brytanii i Hiszpanii (odpowiednio 1,83 mln i 1,75 mln osób), a kolejno Francji i Niemiec (po 1,3 mln osób).

Inwestycje

Wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) w Portugalii spadła do 4,9 mld USD w 2018 r., z poziomu 6,9 mld USD rok wcześniej. Według Światowego Raportu Inwestycyjnego UNCTAD 2019 był to najniższy wskaźnik od 2014 r. We wspomnianym roku całkowity wynik BIZ wyniósł 135,8 mld USD, czyli około 62,4% PKB kraju. Większość inwestycji kierowana jest na usługi finansowe i ubezpieczeniowe (27,2% wszystkich akcji), działalność zawodową, naukową i techniczną (23,2%) oraz sektor hurtowy i detaliczny (6,7%). Lizbona stała się głównym celem bezpośrednich inwestycji zagranicznych w sektorze nieruchomości. Głównymi inwestorami są Holandia (24,6% BIZ w Portugalii ogółem), Hiszpania (19,2%), Luksemburg (18,4%) oraz Wielka Brytania (8,9%).

Przyciągnięcie BIZ jest uznawane za priorytet przez rząd portugalski. Kraj ten rozpoczął ostatnio rozwój odnawialnych źródeł energii, w szczególności energii słonecznej (Portugalia posiada drugą co do wielkości elektrownię słoneczną na świecie) oraz energii fal morskich. Sektory te mogą zapewnić nowe możliwości dla inwestorów zagranicznych w przemyśle informatycznym i turystycznym. Portugalia utworzyła również "wolne strefy" celem wzmocnienia inwestycji opartych na technologii. Program „obywatelstwo dzięki inwestycji” (*Citizenship by Investment*; CBI) oferowany przez portugalski program „Golden Visa Offers” stanowi szybką drogę do uzyskania obywatelstwa przez inwestorów spoza UE w ciągu sześciu lat. Program wymaga zainwestowania 350 000 EUR w portugalskie przedsiębiorstwa lub 250 000 EUR w przedsiębiorstwa podlegające rewitalizacji. Rząd uruchomił również program hostingowy "Startup Visa" dla inwestorów zagranicznych, którzy chcą rozwijać nowe projekty w kraju.

W rankingu Banku Światowego dotyczącym łatwości w prowadzeniu biznesu za 2018 r. Portugalia znalazła się na 34. miejscu (spośród 190.), tracąc pięć pozycji w porównaniu z rokiem poprzednim. Z kolei pod względem łatwości w rozpoczęciu biznesu zajęła 57. pozycję.

Możliwości inwestycyjne

Zagraniczne przedsiębiorstwa założone w Portugalii coraz częściej korzystają z dotacji, ułatwień formalnych przy zakładaniu przedsiębiorstwa, zachęt finansowych, takich jak częściowe finansowanie projektu (od 15% do 50% kwoty inwestycji w projekt turystyczny) oraz licznych bonifikat regionalnych.

Portugalska Agencja Inwestycyjna (AICEP) regularnie publikuje informacje o możliwościach inwestycyjnych na swojej stronie internetowej (www.portugalglobal.pt/EN). Sektory o dużym potencjale to obecnie m.in:

- inwestycje turystyczne w Dolinie Douro i w regionie Alentejo;
- projekty rolno-spożywcze w regionie Alentejo (biopaliwa, oliwa z oliwek, owoce, kwiaty itp.);
- projekty inwestycji leśnych na terenie całego kraju.

AICEP posiada także biuro w Warszawie, znajdujące się przy ul. Ateńskiej 37 w Warszawie.

Inne sektory uznane przez władze kraju za priorytetowe pod względem inwestycyjnym:

- biotechnologia;

- centra usług wspólnych (call center i infrastruktura towarzysząca);
- sektory elektryczny i elektroniczny (w tym szczególnie alternatywne źródła energii);
- chemia o wysokiej wartości dodanej (np. polimery itp.);
- NICT (nowe technologie informacyjne i komunikacyjne);
- wysokiej jakości usługi turystyczne.

3. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Podstawowe znaczenie posiadają uregulowania Traktatu Akcesyjnego Polski do UE, które weszły w życie z dniem 1 maja 2004 roku. Szereg kwestii związanych ze współpracą gospodarczą regulują bilateralne umowy międzyrządowe.

Umowa o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji (intra-EU BIT) została wypowiedziana przez stronę polską. Termin obowiązywania umowy minął w dn. 3 sierpnia 2019 r.

4. Wymiana handlowa Polski z Portugalią (dane w mld EUR)

	2015	2016	2017	2018	Dynamika 2018 2017	I-X 2018	I-X 2019	Dynamika I-X 2018 I-X 2019
Eksport	0,676	0,747	0,885	0,973	110,0%	0,822	0,920	112,0%
Import	0,555	0,591	0,713	0,901	126,4%	0,771	0,771	100,0%
Obroty	1,231	1,338	1,598	1,875	117,3%	1,594	1,692	106,2%
Saldo	0,121	0,155	0,172	0,072	-	0,502	0,148	-

Źródło: GUS

Według danych GUS za 2018 r. Portugalia zajmuje 33. miejsce pod względem obrotów towarowych Polski, natomiast 30. miejsce pod względem wartości eksportu (21. miejsce wśród państw członkowskich UE) oraz 35. miejsce pod względem polskiego importu.

Polska od lat odnotowuje dodatni bilans handlowy w obrocie towarowym z Portugalią, który stale wzrasta od 2013 roku (2013 r. – 48,3 mln euro; 2014 r. – 101,9 mln euro; 2017 r. – 172,2 mln euro). Wzajemna wymiana handlowa charakteryzuje się wysoką dynamiką wzrostu, a od kilku lat rośnie ona w tempie dwucyfrowym. Od 2013 r. wartość polskiego eksportu do Portugalii wzrosła **dwukrotnie**.

Według danych GUS wartość eksportu do Portugalii w 2018 r. wyniosła 973 mln euro (w 2017 r. – 885 mln euro), natomiast wartość importu – 901 mln euro (w 2017 r. – 713 mln euro). W efekcie obroty handlowe wyniosły 1,875 mld euro. W ostatnim czasie import wzrasta jednak w szybszym tempie niż eksport (wzrost importu o 26,4% r/r; wzrost eksportu o 10,0%).

Według danych GUS za okres od stycznia do października 2019 r. polski eksport do Portugalii wyniósł 920 mln euro i wzrósł o 12% w porównaniu do analogicznego okresu w ubiegłym roku. Z kolei polski import z Portugalii pozostał dokładnie na tym samym poziomie i wyniósł 771 mln euro.

Polski eksport do Portugalii w 2018 r. objął przede wszystkim wyroby przemysłu elektromaszynowego – 407,177 mln EUR (41,8% udziału w eksporcie ogółem); wyroby przemysłu chemicznego – 168,221 mln EUR (17,3% udziału); artykuły rolno-spożywcze – 136,253 mln EUR (14% udziału).

Polski import z Portugalii w 2018 r. dotyczył przede wszystkim wyroby przemysłu elektromaszynowego – 317,532 mln EUR (35,2% udziału w imporcie ogółem), artykuły rolno-spożywcze – 155,925 mln EUR (17,3% udziału); wyroby przemysłu lekkiego – 141,094 mln EUR (15,7% udziału); wyroby przemysłu chemicznego – 111,704 mln EUR (12,4% udziału); wyroby przemysłu drzewno-papierniczego – 107,4 mln EUR (11,9% udziału).

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa*

Inwestycje portugalskie w Polsce

Według danych NBP wartość portugalskiego kapitału zainwestowanego w Polsce w 2018 r. wyniosła 1,629 mld euro. Z kolei napływ bezpośrednich portugalskich inwestycji zagranicznych do Polski w ubiegłym roku stanowił 183,8 mln euro, natomiast dochody portugalskich inwestorów z tytułu zainwestowanego w Polsce kapitału w postaci inwestycji bezpośrednich wyniosły 118 mln euro. W 2018 r. odnotowano tendencję wzrostu portugalskich BIZ i napływu kapitału, bowiem szacuje się, że w 2017 r. portugalscy inwestorzy wycofali 6,2 mln euro kapitału z Polski.

Portugalskie inwestycje w Polsce (109 firm portugalskich zarejestrowanych w Polsce w 2017 r.) w branżach, jak m.in. **handel i usługi** (m.in. Eurocash, Jerónimo Martins ze sklepami Biedronka i Hebe, Brisa), **nieruchomości i branża deweloperska** (m.in. Amorim Revestimentos S.A./Dom Korkowy), **budownictwo** (m.in. Mota-Engil, Grupa Martifer, Engenharia, Tabiq Eudeco, MSF), **przemysł** (m.in. Colep CCL, Simoldes Plasticós, Grupa BA, CARFI, RTE), **branża chemiczna** (Colquímica), **sektor odnawialnych źródeł energii** (m.in. EDP Renováveis), **sektor finansowo-bankowy** (m.in. SIBS International, Bank BCP/Banco Comercial Português – właściciel Banku Millennium, PayUp), **branża odzieżowa** (m.in. Parfois).

Szacuje się, że portugalskie przedsiębiorstwa stworzyły ponad **70 tysięcy** miejsc pracy w Polsce.

Jedna z ostatnich portugalskich inwestycji w Polsce:

W grudniu 2018 r. została podpisana umowa między Pomorską Specjalną Strefą Ekonomiczną a RTE Poland Sp. z o. o. (spółka córka portugalskiego RTE S.A., jednego z największych producentów rowerów w Europie). Firma wybuduje w Brześciu Kujawskim zakład produkcji rowerów o nakładach inwestycyjnych rzędu 80 mln PLN i zatrudnieniu 70 osób (wyłącza sprzedaż do sieci Decathlon).

W listopadzie 2019 r. portugalskie przedsiębiorstwo Logoplaste Group poinformowało o podpisaniu umowy dot. zakupu większościowego pakietu akcji polskiej firmy Masterchem, będącej jednym z czołowych krajowych producentów opakowań PET. Transakcja podlega zatwierdzeniu przez organy regulacyjne i zgodnie z planem ma się zakończyć w I kwartale 2020 roku.

Inwestycje polskie w Portugalii

Według danych NBP wartość polskiego kapitału zainwestowanego w Portugalii w 2018 r. wyniosła 64,3 mln euro. Z kolei dochody z tytułu polskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Portugalii stanowiły 1,4 mln euro. Łącznie w 2018 r. napływ polskiego kapitału do Portugalii był na poziomie 34,1 mln euro.

Spośród polskich inwestorów obecnych na rynku portugalskim można wymienić firmy tj. Asseco (branża IT), X-Trade Brokers (pośrednictwo w zakresie obrotu papierami wartościowymi), New World Polska Sp. z o.o. (pośrednictwo w obrocie tekstyliami i odzieżą), Inglot (branża kosmetyczna; sklepy na bazie franczyzy) oraz Irena Eris i Bielenda (branża kosmetyczna).

Perspektywiczne sektory w których polskie firmy mogą znaleźć przewagę konkurencyjną:

- kosmetyczny (szczególnie w wymiarze innowacji),
- FinTech (szczególnie w bankowości cyfrowej),
- drzewny i meblarski,
- motoryzacyjna (komponenty i podzespoły),
- materiałów budowlanych,
- rolno-spożywczy (szczególnie żywność ekologiczna).

Branże priorytetowe: motoryzacyjna, materiałów budowlanych, kosmetyczna

*Materiał przygotowany na podstawie informacji PAIH i ZBH w Lizbonie oraz danych NBP

6. Dostęp do rynku

Wraz z członkostwem Polski w UE zostały usunięte wszelkie ograniczenia ilościowe i pozataryfowe w obrocie handlowym z Portugalią. Warunki dostępu dla polskich towarów i usług wynikające z portugalskich przepisów są jednakowe dla wszystkich eksporterów i przedsiębiorców z państw członkowskich UE.

Bariery wejścia na rynek portugalski*:

- opóźnienia w płatnościach (w sektorze prywatnym średnio 30 dni, w publicznym nawet 90 dni),
- system podatkowy (7-stopniowa progresywna skala podatkowa),
- bariera językowa (ograniczona znajomość jęz. angielskiego),
- biurokracja w urzędach portugalskich,
- licencje, koncesje i zezwolenia (pomimo jednolitych przepisów na szczeblu UE),
- problem z wiarygodnością kontrahentów (konieczność gruntownego prześwietlenia partnera).

**Informacje opracowane przez ZBH w Lizbonie*

7. Dane kontaktowe

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Lizbonie

Adres: Avenida das Descobertas 2, 1400-092 Lizbona

Tel.: + 351 213 041 410

Fax: +351 213 041 429

E-mail: lizbona.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Strona internetowa: <https://lizbona.msz.gov.pl/pl/>

Ambasador: Pan Jacek Junosza Kisielewski

Ambasada Zjednoczonego Królestwa w Polsce

Adres: ul. Ateńska 37, 03-978 Warszawa

Tel.: + 48 22 511 10 10, + 48 22 511 10 11, + 48 22 511 10 12

Fax: + 48 22 511 10 13

E-mail: varsovia@mne.pt

Strona internetowa: <http://ambasada-portugalii.pl/pl/>

Ambasador: JE Pan Luís Manuel Ribeiro Cabaço

Zagraniczne Biuro Handlowe (ZBH) PAIH w Lizbonie

Adres: Avenida da Liberdade 69, 1250-140 Lizbona

Tel.: +351 932 822 648

E-mail: dariusz.duda@paih.gov.pl

Strona internetowa: <https://portugal.trade.gov.pl/pl/>

Kierownik biura: Pan Dariusz Duda

Polsko-Portugalska Izba Gospodarcza

Adres: ul. Rejtana 17 lok. 32, piętro 8, 02-516 Warszawa

Tel.: + 48 22 400 76 60

E-mail: info@ppcc.pl

Strona internetowa: <https://ppcc.pl>

Prezes: Pan João Brás Jorge

Dyrektor Generalny Biura: Pan Wojciech Baczyński

Opracowanie:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej

Ministerstwo Rozwoju

styczeń 2020 r.